

UIT ELKAAR
Eerste hulp *bij* echtscheidingen

Leesexemplaar

© 2021, Claudia Van de Velde en Pelckmans Uitgevers nv
www.uitelkaar.be
pelckmans.be
Brasschaatsteenweg 308, 2920 Kalmthout, België

Disclaimer: de informatie in dit boek is gebaseerd op de stand van de wetgeving tot april 2021.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in geval van wettelijke uitzondering. Informatie over kopieerrechten en de wetgeving met betrekking tot de reproductie vindt u op www.repubel.be.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored or made public by any means whatsoever, whether electronic or mechanical, without prior permission in writing from the publisher.

Omslagontwerp: Studio Rubio
Boekverzorging: Tinxz
Redactie: Eva Van den Eynde
Foto auteur: Hung Tran

D/2021/7104/44
ISBN 978 94 6383 222 9
NUR 740

pelckmans.be

facebook.com/pelckmans.be

twitter.com/Pelckmans_be

instagram.com/pelckmans.be

CLAUDIA VAN DE VELDE

UIT ELKAAR

EERSTE HULP *bij* ECHTSCHIEDINGEN

PELCKMANS

INHOUD

VOORWOORD	7
HOOFDSTUK 1: Waarom scheiden mensen?	9
Scheiden, een schandel.....	13
#happilyeverafter	14
Midlife: crisis of kans?.....	16
Vechten tegen verliefdheid.....	19
Plan B.....	22
Nv Ons gezin.....	23
Voor eeuwig (of toch zo lang mogelijk)	25
'Give me all the dirt'	26
Van pitbull tot problemsolver	27
Tot op de bodem, en terug	29
HOOFDSTUK 2: Scheiden, hoe begin je eraan?	31
Het is voorbij.....	39
Echtscheiding met onderlinge toestemming.....	41
Echtscheiding onherstelbare ontwrichting.....	48
HOOFDSTUK 3: Alles wat je moet weten wanneer je gaat scheiden	65
Wie blijft, wie vertrekt?	67
Wie zal er voor de kinderen zorgen?	70
Hoederecht bestaat niet (meer).....	73
Gelijk verdeeld verblijf? Niet altijd.....	75
De mening van de kinderen	75
Birdnesting, een goed idee?	77
Oma en opa in de rechtszaal	78
Hond in co-ouderschap	80
Niet in steen gebeiteld	81
Ouders voor het leven	83
Opgroeien in twee werelden.....	84
Mama, papa en de plusouders	85
Wat als het misloopt?.....	86
Verontrustende opvoedingssituaties.....	88
Ouder op de vlucht	91
'Ik wil niet naar mama/papa'	94
De verwoestende gevolgen van ouderverstoting	96
Loyaliteitsconflict	98

En dan is er nog het financiële luik	102
Ieder dopt zijn eigen boontjes?	104
Hoe verdelen we de kosten van de kinderen?	107
Wie betaalt de sneeuwklassen?.....	111
Voor- en nadelen van een kindrekening.....	112
Fiscale gevolgen van een scheiding	113
Het kostenplaatje van de scheiding zelf	115
Ook wie weinig verdient, heeft recht op een advocaat.....	116

HOOFDSTUK 4: Helemaal klaar voor een nieuw begin119

Van eilandje naar lappendeken.....	123
Successieplanning, de basis voor een gerust (tweede) huwelijk	126
Trouwen? Te veel gedoe!	129
Feitelijk samenwonen, a recipe for disaster	130
Terughoudender	131
Schat, wil jij met mij wettelijk samenwonen?	132
Trouwen, ja maar hoe dan?	135

WOORDENLIJST..... 139

BIJLAGEN149

Bijlage 1: Echtscheiden in België: de cijfers.....	151
Bijlage 2: Rechten en plichten van gehuwden (1932)	153
Bijlage 3: Calculator alimentatiegeld.....	162
Bijlage 4: Buitengewone kosten	164
Bijlage 5: Uitnodiging tot gesprek met de rechter aan een minderjarige	166
Bijlage 6: Ouderschapsplan.....	173

LEES-, KIJK- EN LUISTERTIPS181

Films	182
Series	184
Boeken.....	184
Nuttige websites.....	190

DANKWOORD.....191

VOORWOORD

Al zo'n dertig jaar begeleid ik als advocaat mensen door hun echtscheidingsprocedure. Wanneer cliënten een eerste keer bij mij langskomen voor advies, valt het me elke keer weer op hoe onwennig ze zijn. Hoe vaak kreeg ik al niet te horen: 'Mevrouw, u beseft niet hoe groot deze stap voor mij is. Ik heb nog nooit een advocaat nodig gehad. Hoe moet ik u aanspreken?'

Maar ook de meest doorwinterde zakenlui, die wekelijks met advocaten overleggen over contracten of grote vastgoeddeals, zitten soms heel nerveus op hun stoel te schuiven als ze mij consulteren over hun stukgelopen relatie.

In de afgelopen jaren heb ik zoveel verhalen gehoord dat ik vaak denk dat niets mij nog kan choqueren, tot er weer iemand langskomt wiens verhaal mij totaal uit het lood slaat.

Uiteraard hebben advocaten een strikte deontologische code en een beroepsgeheim, net als artsen, en dat is maar goed ook. Ik zal dus zeker niet uit de biecht klappen. In alle verhalen die ik aanhaal, zijn de details gewijzigd zodat er geen enkele gelijkenis kan zijn met bestaande dossiers. Wel hoop ik met dit boek, dat er gekomen is op basis van mijn jarenlange ervaring, een nuttige tool te bieden om die moeilijke eerste stap naar een scheiding te vergemakkelijken. Want niet zelden heb ik gemerkt dat mensen vaak totaal foute informatie oppikken, zowel van het internet als vanuit goedbedoeld (maar even goed fout) advies van vrienden en familie.

Maar ook als je midden in de rit van de mallemolen zit die een echtscheiding vaak is, hoop ik met dit boek een houvast te bieden met nuttige do's-and-don'ts.

Elke echtscheiding is anders. Soms gaat het zo ver dat een sprookjeshuwelijk is afgegleden tot een levende hel, soms is de liefde gewoon 'op'. Maar elke scheiding houdt een rouwproces in over een relatie die ooit zo belangrijk was en die wordt stopgezet, of dat nu op jouw initiatief is of tegen je wil in.

Het is dan heel belangrijk om de juiste begeleiding op je eigen maat te vinden tijdens dit proces, en zo ook de weg naar een nieuw hoofdstuk in je leven. Want een scheiding hoeft geen lijdensweg te zijn, je kunt die periode in je leven op een zachte manier afsluiten zodat je niet met wrok terugkijkt op wat er is geweest, maar met een genuanceerde blik die ook de mooie momenten blijft koesteren.

In het boek heb ik het vaak over huwelijken die ontbonden worden, maar heel veel onderwerpen gelden net zo goed voor mensen die feitelijk of wettelijk samenwonen en uit elkaar gaan. Wanneer er verschillen zijn, licht ik dat ook toe.

Dit boek is geen 'start to divorce', een 'divorce, do it yourself' of een 'divorce for dummies'. Die titels zou ik trouwens heel respectloos vinden tegenover het rouwproces dat een echtscheiding is en blijft. Wat is het dan wel? Een hulpmiddel om een vechtscheiding, en een aantal valkuilen op weg daarheen, te vermijden, en om van een scheiding, op langere termijn, een ervaring te maken die positieve gevolgen heeft voor alle betrokkenen, en een krachtige overstap naar een nieuw hoofdstuk in je leven.

Maar ook als je niet meteen van plan bent te scheiden, is het razend interessant te lezen hoe je tijdens je relatie goede afspraken kunt vastleggen die je partner en je kinderen beschermen wanneer jij ooit overlijdt. En die er meteen ook voor zorgen dat jullie nooit in een vechtscheiding terechtkomen. Het gezegde 'goede afspraken maken goede vrienden' klopt immers ook binnen relaties.

Dit boek is genderneutraal. Ik heb het voor de vlotte leesbaarheid weliswaar doorgaans over man-vrouwrelaties, maar het spreekt voor zich dat het net zo goed om koppels kan gaan van hetzelfde geslacht. Om dezelfde reden verwijs ik naar advocaten en rechters meestal met 'hij', los van het feit dat zowel mannen als vrouwen deze functies bekleden. Het is zelfs zo dat er vaak meer vrouwelijke rechters en advocaten zich met familierecht bezighouden dan mannen.

HOOFDSTUK 1

WAAROM SCHEIDEN MENSEN?

Leesexamenplaat

Sinds 1991 maak ik vanop de eerste rij echtscheidingen mee. Ik heb zoveel uiteenlopende situaties meegemaakt en toch blijkt elke scheiding weer anders. Ik heb mensen van alle leeftijden begeleid die wilden scheiden om allerlei redenen. Ook de duur van de relatie kan erg verschillen. Ik heb het al meegemaakt dat een jong koppel na drie maanden huwelijk wilde scheiden, omdat na het trouwfeest plots aan het licht kwam dat één van hen al maandenlang een geheime relatie had, maar *the big fat wedding* niet durfde te annuleren. Maar ik heb ook al tachtigjarige in mijn kantoor gehad die absoluut nog uit elkaar wilden gaan omdat ze elkaars aanwezigheid gewoonweg niet meer verdroegen en nog wilden scheiden op hoge leeftijd omdat ze elkaar de latere erfenis niet gunden.

De cijfers zijn duidelijk: scheiden is al lang geen uitzondering meer. Op Europees niveau staat België zelfs relatief hoog wat het aantal echtscheidingen betreft. Een huwelijk dat vandaag afgesloten wordt, heeft tegen 2050 één kans op twee om te stranden. In 2019 vroegen 22 435 koppels de echtscheiding aan (zie bijlage 1). Een huwelijk duurt gemiddeld vijftien jaar voor het beëindigd wordt. Van de huwelijken die werden voltrokken in 2000 is vijftien jaar later al één op de drie ontbonden. Professor Dimitri Mortelmans, verbonden aan het Centrum voor Demografie, Familie en Gezondheid (CPFH), departement Sociologie van de UAntwerpen, stelt

vast dat de versnelling in echtscheidingen gestopt is, maar maakt daarbij wel een belangrijke kanttekening, namelijk dat er naast het aantal stukgelopen huwelijken een 'onzichtbare scheidingsgolf' is van samenwoners die hun relatie stopzetten. In die officiële cijfers zijn enkel ontbonden huwelijken opgenomen, de grote groep van mensen die samenwonen en al dan niet kinderen hebben maar nooit getrouwd zijn, blijft onder de radar. Het aantal langdurige relaties dat stukloopt, ligt in werkelijkheid dus nog een pak hoger. Wel is het zo dat de huwelijken stabiel geworden zijn. Koppels die na een tijdje samenwonen besluiten om te trouwen doen dat immers heel bewust, waardoor dat soort huwelijken minder vaak uitmonden in een echtscheiding.

Het is echter geen garantie op succes, in relaties geldt de regel 'niet tevreden, geld terug' jammer genoeg niet. Ik heb zelf al bij een aantal koppels vastgesteld dat ze na jarenlang samenwonen eindelijk trouwden, en amper een jaar later toch uit elkaar gingen.

Recent heb ik zelf vastgesteld dat het aantal scheidingsdossiers (dus zowel na huwelijk als na samenwonen) in 2020 is gestegen door de coronacrisis. De cijfers bevestigen dat aanvoelen: er zou sprake zijn van een stijging van het aantal scheidingen met 13 procent.

Dat is op zich ook niet verwonderlijk: we werden in tijden van lockdown met onze neus op de essentie van de relatie met onze partner gedrukt. Gedaan met 'naast elkaar leven', geen mogelijkheid meer om stoom af te laten over ergernissen binnen de relatie, en gedwongen samenleven in één ruimte. Zoals de New Yorkse relatietherapeute Esther Perel het stelde, waren er maar twee opties: 'let's get married, or let's get out of here' ...

Onze maatschappij is de voorbije decennia enorm veranderd, ook op het vlak van relaties. Onze verwachtingen van een huwelijk zijn vandaag helemaal anders dan vijftig jaar geleden. In de jaren vijftig van de vorige eeuw was het huwelijk gebaseerd op het kostwinnersmodel. De rolverdeling was toen heel duidelijk: de man zorgde voor brood op de plank, moeder de vrouw stond in voor het huis-

houden en de kinderen. Vrouwen werkten niet of deeltijds, in jobs die weinig verdienden. Dat leidde tot financiële afhankelijkheid. Je huwelijk moest al een groot fiasco zijn voor je als vrouw nog maar overwoog om weg te gaan bij je man, want je had meestal geen financieel vangnet. Vrouwen kwamen bijna altijd in armoede terecht als ze uit hun huwelijk stapten. Veel vrouwen durfden daarom de stekker niet uit een ongelukkig huwelijk te trekken en bleven voortleven in een liefdeloze en soms zelfs gewelddadige relatie.

Scheiden, een schande!

De golden sixties veranderden heel veel, ook voor de emancipatie van de vrouw. Vrouwen gingen massaal buitenshuis werken en bouwden op die manier ook een sociaal kader uit. Ze spraken al eens af met collega's na het werk, gingen naar feestjes en etentjes. Ze kwamen dus in contact met veel meer mensen dan toen ze de hele dag thuisbleven voor de kinderen, de was en de plas. Ze praatten met andere mensen over hun relatie en kregen zo ook een inkijk in hoe het er elders aan toeging. Ze konden vergelijken met hun eigen situatie en de afweging maken of hun huwelijk wel zo goed liep. Voordien stelde men zich daar weinig vragen bij, men ging ervan uit dat de dingen nu eenmaal liepen zoals ze liepen in een huwelijk. Plots kregen ze een spiegel voorgehouden. Bovendien zat er tussen die collega's misschien wel een potentiële partner die wel aan hun behoeften voldeed en een betere match was dan hun huidige partner. Men kwam meer in de verleiding. En ook belangrijk: doordat er meer sociale contacten waren, hadden vrouwen ook een groter sociaal netwerk om op terug te vallen als ze alleen kwamen te staan. Het isolement waarin huisvrouwen tot de jaren vijftig hadden gezeten, werd doorbroken en er ging een hele wereld open.

Toch was scheiden in die tijd echt nog niet makkelijk, er heerste nog een groot taboe rond. Er begon wel een en ander te bewegen, maar door het grootste deel van de bevolking werd je als gescheiden man of vrouw nog scheef bekeken en telde je sociaal

gezien niet meer echt mee. Dat had alles te maken met de verzuiilde samenleving. De invloed van de katholieke kerk was in die dagen niet te onderschatten. Een gescheiden man of vrouw mocht zelfs niet ter communie gaan tijdens de eucharistieviering. Het taboe en de schande waren erg groot en dat had een niet te onderschatten impact op mensen die overwogen om te scheiden of gescheiden waren. Op gescheiden mensen werd openlijk neergekeken, die hadden gefaald in hun leven. Toen ik in de jaren zeventig op de lagere school zat, was er geen enkel kind in mijn klas met gescheiden ouders. Als ik vandaag naar de klas van mijn kinderen kijk, is dat bijna de helft. En dat wordt ook – terecht – aanvaard, die kinderen worden absoluut niet als minderwaardig gezien door hun klasgenoten.

Een mooi voorbeeld zag ik onlangs in de Netflix-reeks *The Crown*. Daar waar Edward Windsor in 1936 onder politieke druk troonsafstand moest doen (met verregaande gevolgen voor heel de koninklijke familie) omdat hij absoluut wou trouwen met Mrs. Simpson, een gescheiden vrouw, lag niemand er nog wakker van dat kroonprins Charles in 2005 in het huwelijk trad met de gescheiden Camilla Parker Bowles.

#happilyeverafter

Nog een factor die een groot effect heeft op de huidige scheidingscijfers, is de gemediatiseerde samenleving waarin we vandaag leven. Toen ik jong was, bestond het internet nog niet, wij konden ons privéleven dus niet op de sociale media etaleren. Vandaag zijn jonge mensen zich heel erg bewust van het imago dat ze uitstralen en willen uitstralen. Alles wordt Instagram-proof vastgelegd en gedeeld met iedereen. Het gevaar bestaat zo dat je een Disney-ideaal verspreidt: knappe, succesvolle prins ontmoet bloedmooie, charmante prinses, mooi in beeld gebracht met de juiste filters erop. Ze kussen passioneel, gevolgd door een filmische trouwpartij op een adembenemende locatie en ze leven nog lang en gelukkig. Natuurlijk hebben die Instagramprins en

Instagramprinses nooit ruzie over rondslingerende sokken of de afwas die gedaan moet worden of kinderen die moeten afgehaald worden van school. We weten dan misschien rationeel wel dat dat maar een deel van het verhaal is, toch hebben die perfecte plaatjes wel degelijk een effect op ons idee van hoe een relatie er moet uitzien. Zo ontstaat de misvatting dat we moeten zoeken naar het dekseltje op ons potje en zodra we dat gevonden hebben, loopt alles vanzelf los. Maar zo werkt het natuurlijk niet, een relatie vraagt voortdurend bijsturing, je moet er actief aan werken.

Het helpt natuurlijk niet als we van elkaar gaan verwachten dat we er altijd perfect uitzien, maatje 36 hebben, sportief zijn, een huis hebben dat er altijd spic en span bijligt, een boeiende job hebben en een leuk sociaal leven, terwijl we ook nog zelf indrukwekkende taarten moeten bakken voor onze jarige kinderen én nog genoeg tijd en energie overhouden voor een perfect seksleven. En het zijn niet alleen mannen die zulke hoge verwachtingen hebben van vrouwen. Omgekeerd verwachten vrouwen ook dat hun man een dikbetaalde job heeft, sportief is, er knap uitziet, zijn deel doet in het huishouden en de perfecte vader is. Veel hoogopgeleide vrouwen vinden geen partner omdat ze de lat onrealistisch hoog leggen en omdat ze niet willen 'downdaten' met iemand die een lager diploma heeft. Terwijl iemand die met zijn handen werkt misschien wel net de 'perfecte match' zou kunnen zijn. Zo laten ze kansen liggen.

“

Kinderen zijn altijd beter af
met gelukkig gescheiden
ouders dan met ouders
die ongelukkig samenblijven.

”

In sprookjes eindigt het verhaal met ‘ze leefden nog lang en gelukkig’, maar eigenlijk begint het dan maar net. Hoe slagen ze erin om dat sprookjeshuwelijk op de sporen te houden? En wat als blijkt dat de prins en de prinses uit elkaar groeien, elkaar uit het oog verliezen, de hele tijd ruziemaken in het bijzijn van de kleine prins(es)jes of hun oog laten vallen op een andere prins(es)? Kent het sprookje dan per definitie een slecht einde? Of kan ook dat verhaal een happy end krijgen? ‘En ze leefden nog lang en gelukkig en gingen elk hun eigen weg, maar ze bleven steeds goed communiceren over de opvoeding en de kinderen groeiden op tot gelukkige en zelfzekere volwassenen’, zoiets ...

Het zou niet slecht zijn mocht er eens een Disney-sprookje geschreven worden met een prins en een prinses die gelukkig gescheiden zijn. Want dat kan ook. Een scheiding hoeft geen traumatische gebeurtenis te zijn. En kinderen zijn altijd beter af met gelukkig gescheiden ouders dan met ouders die ongelukkig samenblijven. Wel maak je ze nog ongelukkiger door ongelukkig te (vecht)scheiden. Dus als het huwelijk of de relatie echt ten dode opgeschreven is, maak er dan een einde aan, maar doe het op een respectvolle manier. Voor jezelf, voor je (ex-)partner, maar in de eerste plaats voor je kinderen. Natuurlijk is scheiden een emotioneel proces. Er zijn misschien gevoelens van schaamte of schuld, want niemand stapt in een huwelijk met het idee dat het op een dag stopt. Daarom voelt scheiden voor veel mensen aan als een persoonlijke mislukking, terwijl het er vaak op neerkomt dat je gewoon te verschillend (geworden) bent om samen door te gaan.

Midlife: crisis of kans?

Wanneer scheiden mensen? Is het de gevreesde *seven year itch* die stelt dat een relatie na zeven jaar in een crisis terechtkomt? Is het de komst van kinderen die de relatie onder druk zet? De sleur die na een lange tijd samen onvermijdelijk op de loer ligt? Drukke carrières die een wig drijven tussen vroegere soulmates? Het cliché zegt dat een midlifecrisis vaak de trigger kan zijn om een

WAAROM SCHEIDEN MENSEN?

huwelijk op te blazen. En 45-50-jarigen, de leeftijd waarop die midlifecrisis vaak voorkomt, vormen inderdaad een grote groep van de mensen die bij mij komen aankloppen voor advies rond een echtscheiding. Maar ik vind het wat oneerbiedig om die midlifecrisis aan te duiden als oorzaak van de spaak gelopen relatie. Alsof ze in een vlaag van zinsverbijstering besluiten om alles achter te laten. De realiteit is veel genuanceerder en vaak zit er een heel verhaal achter dat echt niet zo van de pot gerukt is als het voor buitenstaanders soms lijkt.

Het is begrijpelijk dat je rond die leeftijd de balans opmaakt. Je hebt in principe nog veel gezonde jaren voor je, de kinderen worden groter en gaan studeren of gaan het huis uit, op carrièrevlak heb je al iets bereikt. En dan stel je je de vraag: wil ik dit nieuwe hoofdstuk nog met deze partner beleven? Want zolang de kinderen er nog zijn, heb je dat gezamenlijke project. Als ze wegfladderen uit dat nest dat je samen hebt opgebouwd, blijft er dan genoeg over om met twee verder te gaan? Dat zijn legitieme vragen. Sommige koppels zijn ondanks hun drukke job en de kinderen wel in dezelfde richting blijven evolueren; ze hebben wel nog genoeg raakvlakken en maken samen de overstap naar die nieuwe fase. Maar ook voor hen is het een kwestie van die relatie heruit te vinden, want de omstandigheden zijn veranderd. Dat kan zeker positief zijn, voor sommige koppels begint er als het ware een nieuwe relatie maar dan met dezelfde partner, ze krijgen tijd om elkaar te herontdekken en de liefde flakkert op. Voor andere koppels is het een uitdaging om een nieuwe draai aan die relatie te geven, maar als beide partners daar inspanningen voor doen, heeft het zeker kans op slagen. Voor sommige koppels is het echter een verloren zaak en komt de confrontatie met de harde realiteit dat er geen toekomst meer zit in de relatie.

Stel dat een man in een midlifecrisis komt, even zijn leven tot dan overschouwt en besluit om een nieuwe wind door zijn relatie te laten waaien door bijvoorbeeld samen te gaan reizen of intensief te beginnen sporten, maar zijn vrouw staat daar helemaal niet voor open en wil de dingen graag houden zoals ze zijn. Dan zit je met een probleem, want die man wordt dan niet bevestigd in zijn

enthousiasme, en raakt op den duur teleurgesteld. Op zo'n moment is communicatie heel belangrijk. Geef aan wat je behoeften zijn en je verwachtingen van de andere, misschien kun je zo wel samen aan de relatie een andere draai geven. Als die man het gesprek met zijn vrouw niet aangaat en die transformatie alleen doorgaat, dan verliest hij de connectie met zijn partner. Als hij dan iemand ontmoet in de sportclub die wel dezelfde interesses heeft en meegaat in zijn flow, dan bestaat de kans dat hij zich daar niet tegen zal verzetten en een relatie zal beginnen met die vrouw. Het is een menselijke reactie die we niet meteen moeten veroordelen, hoe pijnlijk het ook is voor de partner van die man. Dat geldt uiteraard ook in de omgekeerde richting: er zijn net zoveel vrouwen die zichzelf na jaren 'moederen' herontdekken en plots merken dat hun man hen niet meer kan volgen. Ook voor hen geldt: betrek je partner bij de veranderingen die je voelt, misschien brengt het jullie net dichter bij elkaar.

“

We mogen van een
midlifecrisis geen karikatuur
maken. Het is niet verkeerd
om even afstand te nemen
en je situatie te evalueren.

”

We moeten opletten dat we van de twijfels die gepaard gaan met onze midlife geen karikatuur maken. Het is niet per definitie verkeerd om even stil te staan bij je situatie en alles even te herbekijken. Het is een genuanceerd verhaal. En ik heb ook veel begrip voor de beide kanten van het verhaal. Ik krijg ze ook beiden als cliënt in mijn kantoor. Ik begrijp heel goed dat die bedrogen vrouw zich in de steek gelaten voelt en boos is. Want zij heeft

de magere jaren meegemaakt, zij heeft alles mee helpen opbouwen. Vaak gaat het immers ook samen met het creëren van een vermogen en tegen die leeftijd heb je het doorgaans financieel makkelijker dan bij het begin van je carrière. Dan gaat alles voor de wind, de zorg voor de kinderen valt grotendeels weg, er komt weer tijd vrij en net op dat moment verdwijnt hij met een nieuwe partner. Dat doet uiteraard pijn. Maar vaak is de kiem al veel vroeger gelegd, ligt er een gebrek aan communicatie aan de basis. Je bent elkaar onderweg kwijtgeraakt en dat komt dan plots in alle hevigheid in je gezicht terecht. Dan krijg je verwijten als 'jij bent een vuile, overspelige hond' aan de ene kant en 'ik heb al die jaren zoveel signalen gegeven' aan de andere kant. Het gebeurt vaak dat de overspelige partner mij dan toevertrouwt: 'Ik vind het zo erg voor mijn partner, maar ons huwelijk lag in coma. Met deze nieuwe partner heb ik eindelijk weer het gevoel dat ik leef.' Als je huwelijk in coma ligt, hoelang kun je het dan blijven reanimeren en wanneer trek je de stekker eruit? Het gebeurt ook dat de liefde gewoon op is, zonder dat daar een duidelijke aanleiding voor is. Daar kun je weinig tegen beginnen. 'Mijn partner doet niets verkeerd, ik kan hem niets verwijten, ik voel het gewoon niet meer', is een uitspraak die ik ook regelmatig hoor.

Vechten tegen verliefdheid

Over het algemeen is overspel veel minder vaak de oorzaak van een echtscheiding dan wordt aangenomen. Mensen denken doorgaans dat overspel de belangrijkste reden is om een relatie stop te zetten en vaak is er inderdaad sprake van 'een ander(e)', maar dan nog is dat in veel gevallen niet de echte reden van de breuk. Het is dan een aanleiding die je met de neus op de feiten drukt en je dwingt om je relatie te evalueren en je de vraag te stellen hoe het komt dat hij of zij openstond voor een nieuwe relatie. Zoals dat altijd gaat met emotionele kwesties, is het zelden een zwart-witverhaal. Overspel kan een symptoom zijn van een dieperliggend probleem binnen een huwelijk. Het hoeft niet per definitie uit te draaien op een scheiding, soms brengt het een ge-